

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Любов КВАСНІЙ, Оксана СОЛТИСІК

СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Навчально-методичний посібник

Дрогобич 2024

УДК 368.021(072)

К32

*Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 18 квітня 2024 р.)*

Рецензенти:

Паласевич Микола Богданович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

Паславська Вікторія Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій, економіки та підприємництва Прикарпатського інституту імені Михайла Грушевського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Відповідальний за випуск –

Війчук Тарас Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Квасній Л.Г., Солтисік О.О.

Страховий менеджмент : навчально-методичний посібник. Дрогобич : Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2024. 78 с.

Навчально-методичний посібник написано відповідно до програми навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями 073 «Менеджмент», затвердженої вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Він містить перелік тем практичних занять, методичні матеріали до проведення практичних занять для кожної теми, теоретичні відомості, тестові завдання, питання для самоконтролю.

Бібліографія 36 назв.

Зміст

ВСТУП.....	4
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
Практичне заняття 1. СУТНІСТЬ І РОЛЬ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	9
Практичне заняття 2. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, СТРУКТУРА Й ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.....	16
Практичне заняття 3. КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	23
Практичне заняття 4. КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	30
Практичне заняття 5. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В СТРАХОВІЙ СПРАВІ	36
Практичне заняття 6. УПРАВЛІННЯ ВІДБОРОМ РИЗИКІВ НА СТРАХУВАННЯ.....	43
Практичне заняття 7. УРЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВИХ ПРЕТЕНЗІЙ.....	49
Практичне заняття 8. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВИКА.....	55
Практичне заняття 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ НАДІЙНІСТЮ СТРАХОВИКА.....	62
Практичне заняття 10.ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	69
ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ.....	75
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	76

ВСТУП

Страховий сектор в сучасному світі відіграє важливу роль у фінансовій стабільності та соціальному забезпеченні. Страхові компанії надають захист від фінансових ризиків та негативних подій, що можуть виникнути в житті індивідів, підприємств та інших організацій. Однак успішне функціонування страхового бізнесу вимагає комплексного підходу та професійного управління, яке вивчається у рамках пропонованого навчально-методичного посібника «Страховий менеджмент».

Навчально-методичний посібник призначений для студентів, практикуючих фахівців у галузі страхування і всіх, хто цікавиться страховим бізнесом і бажає зрозуміти його основні принципи та методи.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системи знань з теорії та практики страхового менеджменту

У результаті вивчення дисципліни «Страховий менеджмент» студент повинен оволодіти такими компетентностями:

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу
- Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність працювати у міжнародному контексті.

Фахові компетентності:

- Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

- Розуміти процеси державного та регіонального управління, закони і закономірності функціонування економічних систем різних рівнів.

- Здатність до пошуку нових ринкових можливостей, формулювання ідей та бізнес-планування у підприємницькій діяльності, реалізації інноваційних підходів до розвитку суб'єкта господарської діяльності.

- Здатність до створення, організації діяльності суб'єктів підприємництва та забезпечення їх ефективного функціонування

Програмні результати навчання:

- Виявляти навички пошуку, збирання і аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

- Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

- Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

- Оцінювати правові, соціальні й економічні наслідки функціонування організації.

Навчально-методичний посібник орієнтований на студентів і призначений для кращого розуміння навчального матеріалу та підготовки до практичних занять з дисципліни «Страховий менеджмент». Також може бути корисним для фахівців у сфері страхового менеджменту, що допоможе їм досягти успіху у професійній діяльності та сприятиме подальшому розвитку страхової галузі загалом.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. СУТНІСТЬ І РОЛЬ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Необхідність страхового захисту. Загальна характеристика страхового ринку. Сутність страхового менеджменту. Етапи прийняття рішень у страховому менеджменті. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища страхової організації.

Тема 2. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, СТРУКТУРА Й ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Загальна характеристика ресурсного потенціалу страхової організації. Структура, формування та шляхи оптимізації ресурсного потенціалу страхової організації. Види страхових компаній і порядок їх створення. Організаційна структура страхової компанії. Органи управління страховою компанією та їхні функції. Об'єднання страховиків та їхні функції.

Тема 3. ПЛАНУВАННЯ У СТРАХОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

Сутність планування та особливості його здійснення в страхових організаціях. Планувальна функція як реагування на динамічні зміни зовнішнього середовища функціонування страхової організації. Зміст планування у процесуальному аспекті. Формування системи планування у страхових організаціях. Організація розроблення планів у страхових організаціях. Економічне обґрунтування запланованої діяльності страховика.

Тема 4. КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність комунікацій і їх роль у системі страхового менеджменту. Комунікаційний процес, його елементи та етапи. Способи комунікацій. Комунікаційні канали і сфери їх використання у страхуванні. Механізм інформування та концептуальна модель системи інформаційного забезпечення страхового менеджменту. Методи і технологія інформаційного забезпечення страхового менеджменту.

Тема 5. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В СТРАХОВІЙ СПРАВІ

Сутність та основні категорії страхового маркетингу. Необхідність та методика проведення маркетингових досліджень у страхуванні. STP-маркетинг. Фактори та критерії сегментації страхового ринку. Маркетингові стратегії охоплення страхового ринку. Зміст, процедура та стратегії позиціонування страхової послуги на ринку. Реклама як ефективний інструмент страхового маркетингу. Канали реалізації страхових послуг

Тема 6. УПРАВЛІННЯ ВІДБОРОМ РИЗИКІВ НА СТРАХУВАННЯ

Поняття ризику. Класифікація ризиків. Ризик-менеджмент. Ризики, пов'язані зі страховою діяльністю. Ризики, не пов'язані зі страховою діяльністю. Ознаки ризиків, що можуть бути прийняті на страхування. Організація відбору ризиків на страхування. Управління цим бізнес-процесом із метою формування та забезпечення збалансованості страхового портфеля. Етапи відбору ризиків. Тарифікація. Побудова тарифікаційної системи. Страховий тариф як ціна за страхову послугу. Структура тарифу. Основні методологічні підходи при здійсненні актуарних розрахунків. Тарифна політика, її цілі та принципи. Андеррайтинг як важливий бізнес-процес страховика. Методи оцінки ризику.

Тема 7. УРЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВИХ ПРЕТЕНЗІЙ

Сутність та механізм урегулювання страхових претензій. Процес урегулювання збитків. Інститут аварійного комісара в системі експертних оцінок причин і наслідків страхових подій. Урегулювання збитків в особовому страхуванні. Урегулювання збитків у майновому страхуванні. Урегулювання збитків у страхуванні відповідальності.

Тема 8. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВИКА

Види грошових потоків страховика. Доходи та витрати страхових організацій. Принципи управління грошовими потоками страхової компанії. Завдання та моделі управління грошовими потоками страхової організації.

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ НАДІЙНІСТЮ СТРАХОВИКА

Порядок визначення рівня фінансової надійності страховиків. Умови забезпечення платоспроможності страховиків. Страхові резерви: види, порядок формування і використання. Механізм формування резервів зі страхування життя. Розміщення страхових резервів зі страхування життя. Механізм формування, облік та напрями розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя. Організація антикризового управління фінансовою стійкістю страховика.

Тема 10. ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Сутність, рівні та суб'єкти системи фінансового моніторингу. Повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу у сфері страхування (перестраховування). Фінансові операції страхової організації, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу. Правила та програми внутрішнього фінансового моніторингу страхової компанії. Управління ризиками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму та порядок виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у страхуванні (перестрахованні).

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. СУТНІСТЬ І РОЛЬ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Основні питання які необхідно розглянути

Необхідність страхового захисту. Загальна характеристика страхового ринку. Сутність страхового менеджменту. Етапи прийняття рішень у страховому менеджменті. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища страхової організації.

Теоретичні відомості

□ Страховий менеджмент – це стратегічний підхід до управління ризиками, пов'язаними зі страховими операціями, з метою зниження втрат і максимізації прибутковості.

□ Страховий ризик – це можливість виникнення події, що може призвести до збитків або втрати для страховика чи застрахованої особи.

□ Поліс – це документ, що є юридичною угодою між страховиком і застрахованим, в якому встановлюються умови страхування, права і обов'язки сторін.

□ Страхова премія – це сума грошей, яку застрахований сплачує страховику за покриття страхового ризику.

□ Актuarій – фахівець, який проводить оцінку ризиків і розраховує відповідні премії для страхових продуктів.

□ Страхова політика – це загальна стратегія або підхід до страхування, що визначається керівництвом страхової компанії.

Підписка ризику – це процес прийняття рішення страховою компанією щодо прийняття або відхилення страхових заявок в залежності від ризику.

Акцепт ризику – погодження страховиком на страхування конкретного ризику згідно з умовами полісу.

Страховий резерв – це грошові кошти, які страхова компанія утримує для покриття майбутніх зобов'язань за страховими виплатами.

Підприємницький ризик – це ризик, який пов'язаний з можливістю втрати прибутку чи збитків для підприємства внаслідок непередбачуваних подій.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Яка сутність страхового менеджменту?

- a) створення ризиків;
- b) мінімізація ризиків;
- c) ігнорування ризиків;
- d) зростання ризиків.

Завдання 2 Які з перелічених аспектів НЕ входять у роль страхового менеджменту?

- a) оцінка ризиків;
- b) вибір страхових продуктів;
- c) створення ризиків;
- d) управління страховими виплатами.

Завдання 3: Які основні види страхових продуктів існують?

- a) лікарське страхування;
- b) автомобільне страхування;
- c) кредитне страхування;
- d) усі вищевказані.

Завдання 4: Що таке премія за страховку?

- a) плата за послуги страховика;

- b) відшкодування за збитки;
- c) ризикований об'єкт;
- d) усі вищевказані.

Завдання 5 Які основні етапи процесу страхування?

- a) подання заявки, оцінка ризику, укладання договору, сплату премії, виплата страхового відшкодування;
- b) виплата страхового відшкодування, укладання договору, оцінка ризику, сплату премії, подання заявки;
- c) оцінка ризику, сплату премії, укладання договору, виплата страхового відшкодування, подання заявки;
- d) укладання договору, сплату премії, виплата страхового відшкодування, оцінка ризику, подання заявки.

Завдання 6: Які з названих нижче факторів впливають на визначення величини страхової премії?

- a) вік страхувальника;
- b) місце проживання;
- c) стан здоров'я;
- d) усі вищевказані.

Завдання 7: Що таке страховий ризик?

- a) ймовірність страхового випадку
- b) сума страхового відшкодування
- c) непередбачувана ситуація
- d) всі вищевказані

Завдання 8: Чим відрізняється відкрите страхування від закритого?

- a) кількістю страхувальників;
- b) об'єктом страхування;
- c) терміном дії страхового поліса;
- d) усі вищевказані.

Завдання 9: Які основні види страхових ризиків існують?

- a) фінансові, технічні, природні:

- b) медичні, автомобільні, кредитні;
- c) особисті, майнові, цивільно-правові;
- d) випадкові, свідомі, звичайні

Завдання 10: Що таке страховий поліс?

- a) угода між страхувальником і страховиком;
- b) список страхових випадків ;
- c) страховий платіж;
- d) усі вищевказані.

Завдання 11: Що означає поняття "страховий менеджмент"?

- a) управління ризиками через використання страхових послуг;
- b) фінансовий контроль у страховій компанії;
- c) прогнозування ринкових тенденцій у страховій галузі;
- d) організація страхових виплат.

Завдання 12: Яка основна мета страхового менеджменту?

- a) максимізація прибутку страхової компанії;
- b) мінімізація фінансових втрат внаслідок ризиків;
- c) залучення нових клієнтів;
- d) поліпшення репутації страхової компанії.

Завдання 13: Які засоби входять до складу стратегії страхового менеджменту?

- a) страхові поліси та страхові фонди;
- b) резервні фонди та інвестиційні портфелі;
- c) маркетингові кампанії та рекламні заходи;
- d) внутрішні стандарти та процедури.

Завдання 14: Які основні види ризиків підлягають страхуванню?

- a) природні, технологічні та політичні;
- b) економічні, соціальні та екологічні;
- c) фінансові, кадрові та технічні;
- d) життєві, майнові та відповідальності.

Завдання 15: Які фактори впливають на вартість страхового поліса?

- a) вік страхувальника та його стать;

- b) строк дії полісу та обсяг страхових виплат;
- c) розмір страхового платежу та стан економіки;
- d) розташування страховика та тип страхового продукту.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Система пропорційної відповідальності.

Задача 1

Вартість застрахованого автомобіля 100000 грн., в результаті ДТП сума збитку становить 40000 грн., розмір страхової суми по договору становить 60000 грн. Розрахуйте суму страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності.

Розв'язок

$$Q = C \cdot Z / V$$

$$Q = 60000 \cdot 40000 / 100000 = 24000 \text{ грн}$$

Страховання за системою першого ризику.

Задача 2

Громадянин Іванов П.П. уклав договір страхування за системою першого ризику. Вартість застрахованого майна складає 20000 грн., договір укладено на суму 7000 грн. У результаті пожежі Іванову П.П. завдано збиток 1) на суму 6000 грн; 2) на суму 8500 грн. Визначте відшкодування для цих випадків.

Розв'язок

1. Сума відшкодування – 6000 грн.

2. Сума відшкодування – 7000 грн.

Страховання за системою дробної частки

Задача 3

На дату початку дії договору страхування вартість всього майна (СП) на складі становила 250000 грн., але застраховане лише майно вартістю 100000 грн. У результаті повені завдано збиток на суму 60000 грн. Дійсна оцінна (Ц) майна складає 300000 грн. Необхідно визначити розмір відшкодування за системою дробної частки.

Розв'язок

Якщо $C > SP$, то

$$Q = 3 * SP / C$$

$$Q = 60000 * 250000 / 300000 = 50000 \text{ грн.}$$

Якщо $C < SP$, то

$$Q = 3 = 60000 \text{ грн.}$$

Страховання за відновною вартістю.

Задача 4

У результаті пожежі компанії завдано збиток на суму 80000 грн. (20 комп'ютерів по 4000 грн.) Вартість аналогічних складає 4500 за одиницю. Визначіть відшкодування за системою відновної вартості.

Розв'язок

$$Q = 4500 * 20 = 900000 \text{ грн.}$$

Система граничного страхового забезпечення

Задача 5

Середня урожайність пшениці в області за останні 5 років складає 30 ц/га. СТОВ «Колос» зібрало урожай 25 ц/га. Коефіцієнт покриття шкоди по договору страхування становить 75 %, ринкова вартість пшениці – 200 грн./ц. Площа, що була засіяна пшеницею – 1500 га. Визначити розмір страхового відшкодування.

Розв'язок

$$1) (30 - 25) * 0,75 = 3,75$$

$$2) 3,75 * 200 * 1500 = 1125000 \text{ грн. – відшкодування.}$$

Питання для самоконтролю

1. Що таке страховий менеджмент?
2. Які основні функції страхового менеджменту?
3. Які основні принципи страхового менеджменту?
4. Які види ризиків враховуються у страховому менеджменті?
5. Яка роль страхового менеджменту у фінансовому плануванні організації?

6. Які інструменти використовуються у страховому менеджменті для управління ризиками?
7. Які основні принципи формування страхових внесків?
8. Що таке страховий поліс і які види полісів існують?
9. Як визначається страховий тариф?
10. Які стратегії страхування існують для зменшення ризиків?
11. Які основні етапи управління страховими випадками?
12. Які основні принципи врегулювання страхових випадків?
13. Які ризики пов'язані з неправильним страхуванням і як їх уникнути?
14. Як визначити необхідність страхування для підприємства?
15. Які переваги та обмеження страхового менеджменту у контексті загального управління ризиками в організації?

Практичне заняття 2. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, СТРУКТУРА Й ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Основні питання, які необхідно розглянути

Загальна характеристика ресурсного потенціалу страхової організації. Структура, формування та шляхи оптимізації ресурсного потенціалу страхової організації. Види страхових компаній і порядок їх створення. Організаційна структура страхової компанії. Органи управління страховою компанією та їхні функції. Об'єднання страховиків та їхні функції.

Теоретичні відомості

- Ресурси – це елементи, які можуть бути використані для досягнення мети або задачі.
- Потенціал – можливість, яку мають ресурси для досягнення максимального ефекту.
- Ресурсний потенціал – сукупність всіх доступних ресурсів у певному контексті, які можуть бути мобілізовані та використані для досягнення мети або завдань організації.
- Структура – це організаційна конфігурація, що визначає розподіл влади, функцій та відповідальності всередині організації.
- Органи управління страховою організацією – це організаційні підрозділи, які займаються управлінням та прийняттям стратегічних рішень.
- Страхова організація – підприємство або установа, яка надає страхові послуги, такі як страхування життя, медичне страхування, автомобільне страхування тощо.
- Правління (наглядова рада) – орган управління, який визначає стратегічні цілі та наглядає за їх виконанням, зазвичай складається із представників акціонерів або власників.

Виконавчий орган (керівництво, керівний орган) – орган управління, відповідальний за щоденне управління діяльністю страхової організації та виконання стратегічних рішень, які приймає правління.

Внутрішні комітети та відділи – спеціалізовані групи або відділи в межах структури страхової компанії, які займаються питаннями, що стосуються конкретних аспектів діяльності, таких як ризики, фінанси, маркетинг тощо.

Функціональна структура страхової організації – це організаційна форма, в якій підрозділи організовані за функціональним принципом (наприклад, фінансовий відділ, відділ маркетингу тощо).

Географічна структура – структура, в якій підрозділи організовані з урахуванням їхнього місця розташування (наприклад, регіональні відділи).

Матрична структура – комбінація функціональної та географічної структур, де працівники можуть бути частиною декількох команд або проєктів одночасно.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що розуміється під терміном "ресурсний потенціал"?

- a) сукупність всіх доступних ресурсів у певному контексті;
- b) кількість ресурсів, які можуть бути використані негайно;
- c) лише фінансові ресурси компанії;
- d) сукупність лише людських ресурсів.

Завдання 2. Який орган управління страховою організацією зазвичай визначає стратегічні цілі?

- a) виконавчий орган;
- b) внутрішні комітети;
- c) правління (наглядова рада);
- d) функціональна структура.

Завдання 3. Яка організаційна форма передбачає, що підрозділи організовані за функціональним принципом?

- a) географічна структура;
- b) матрична структура;
- c) функціональна структура;
- d) співробітницька структура;

Завдання 4. Що робить виконавчий орган страхової організації?

- a) визначає стратегічні цілі;
- b) приймає щоденні управлінські рішення;
- c) відповідає перед правлінням (наглядовою радою);
- d) контролює фінансові потоки.

Завдання 5. Яка організаційна структура поєднує функціональний та географічний принципи?

- a) функціональна структура;
- b) географічна структура;
- c) матрична структура;
- d) структура "сітки".

Завдання 6. Що включає в себе ресурсний потенціал страхової організації?

- a) тільки фінансові ресурси;
- b) тільки людські ресурси;
- c) сукупність доступних ресурсів;
- d) тільки матеріальні ресурси.

Завдання 7. Який орган управління відповідає перед акціонерами або власниками страхової організації?

- a) виконавчий орган;
- b) внутрішні комітети;
- c) правління (наглядова рада);
- d) функціональна структура.

Завдання 8. Які органи управління займаються прийняттям стратегічних рішень?

- a) виконавчий орган;
- b) внутрішні комітети;

- c) правління (наглядова рада);
- d) всі відповіді правильні.

Завдання 9. Що характеризує функціональну структуру організації?

- a) організація підрозділів згідно з їхнім місцем розташування;
- b) організація підрозділів згідно з функціональним призначенням;
- c) представництво кожного регіона у виконавчому органі;
- d) співробітницька взаємодія між підрозділами.

Завдання 10. Що означає географічна структура управління?

- a) організація з урахуванням розташування підрозділів;
- b) організація підрозділів згідно з їхньою функціональністю;
- c) співробітницька взаємодія між підрозділами;
- d) кожен регіон має виключний виконавчий орган.

Завдання 11. Що є основним завданням виконавчого органу страхової організації?

- a) встановлення стратегічних цілей;
- b) підготовка фінансової звітності;
- c) прийняття щоденних управлінських рішень;
- d) створення політик страхування.

Завдання 12. Що включає в себе поняття "органі управління" страхової організації?

- a) тільки виконавчий орган;
- b) тільки внутрішні комітети;
- c) правління (наглядова рада) та виконавчий орган;
- d) тільки правління (наглядова рада).

Завдання 13. Яка структура організації поєднує функціональну та географічну організацію?

- a) функціональна;
- b) географічна;
- c) матрична;
- d) структура "сітки".

Завдання 14. Які органи управління страховою організацією визначають стратегічні цілі?

- a) виконавчий орган;
- b) внутрішні комітети;
- c) правління (наглядова рада);
- d) усі відповіді вірні.

Завдання 15. Яка з організаційних форм передбачає, що підрозділи організовані згідно з функціональним призначенням?

- a) географічна структура;
- b) матрична структура;
- c) функціональна структура;
- d) структура "сітки"

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Рольова вправа: "Страхова компанія: максимізація ресурсного потенціалу"

Опис: У цій ролевій грі учасники візьмуть на себе ролі працівників та керівників страхової компанії. Гра спрямована на вивчення та опрацювання тем ресурсного потенціалу, структури й органів управління страховою організацією.

Кількість учасників: 6–10 осіб.

Мета:

- Розуміння структури і функцій страхової компанії.
- Аналіз ресурсного потенціалу компанії та його оптимізація.
- Вивчення ролі кожного відділу та керівника в загальному процесі управління.
- Розвиток навичок співпраці та комунікації між відділами.

Інструкції для проведення гри:

Роздайте учасникам ролі працівників та керівників страхової компанії, таких як керівник з розробки продуктів, фінансовий директор, керівник відділу маркетингу, керівник відділу обслуговування клієнтів тощо.

Представте учасникам сценарій, в якому страхова компанія стикається з різними викликами, такими як зміни в законодавстві, зміни в попиті на ринку, конкуренція тощо.

Прослідкуйте, щоб учасники використовували свої ролі для розв'язання проблем, які виникають під час гри.

Після закінченні гри проведіть обговорення, в якому учасники могли б поділитися своїми враженнями, висловити свої спостереження щодо управління ресурсним потенціалом та структурою компанії.

Визначте ключові висновки та навчальні моменти, які можна використовувати для удосконалення реального управління в страховій компанії.

Питання для самоконтролю

1. Що включає в себе поняття "ресурсний потенціал" страхової організації?
2. Які основні складові структури страхової організації?
3. Які види ресурсів можуть бути доступними для страхової організації?
4. Як впливає ефективне управління ресурсами на фінансову стійкість страхової компанії?
5. Які фактори впливають на формування структури управління страховою організацією?
6. Які органи управління зазвичай присутні в структурі страхової організації?
7. Які функції виконують керівні органи страхової компанії?
8. Які вимоги ставляться до керівництва страхової організації щодо професійних знань та навичок?

9. Які стратегії управління ресурсами можуть бути застосовані для оптимізації діяльності страхової компанії?

10. Які методи оцінки ефективності управління ресурсами можна використовувати в страховій організації?

Практичне заняття 3. ПЛАНУВАННЯ У СТРАХОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

Основні питання, які необхідно розглянути

Сутність планування та особливості його здійснення в страхових організаціях. Планувальна функція як реагування на динамічні зміни зовнішнього середовища функціонування страхової організації. Зміст планування у процесуальному аспекті. Формування системи планування у страхових організаціях. Організація розроблення планів у страхових організаціях. Економічне обґрунтування запланованої діяльності страховика.

Теоретичні відомості

- Страховий план – це стратегічний документ, який визначає цілі, завдання, стратегії та дії, що пов'язані зі страховою діяльністю організації.
- Страховий портфель – це сукупність угод страхування, які укладені страховою компанією зі своїми клієнтами. Включає різні види страхування та ризики.
- Страхові ризики – небажані події або можливості збитків, які можуть бути передбачені й оцінені, а також з якими пов'язані угоди страхування.
- Страхові тарифи – ціни, які встановлюються страховиками для покриття ризиків відповідно до умов страхових полісів.
- Страхові резерви – грошові кошти, які страхова компанія збирає для виплати майбутніх вимог за угодами страхування.
- Страхові ризики – це можливі загрози або події, які можуть призвести до виникнення збитків для страховика чи страхувальника.
- Страхова премія – сума грошей, яку страхувальник сплачує за отримання покриття від страховика.
- Страхові виплати – грошові суми, які страховик виплачує страхувальнику при настанні страхового випадку.

Страховий ринок – сукупність страхових компаній, їх продуктів та послуг, що пропонуються на ринку.

Страховий брокер – професійний посередник між страхувальником і страховиком, який допомагає клієнтам у виборі оптимальних страхових продуктів та укладанні угод страхування.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що включає в себе планування у страховій організації?

- a) визначення стратегічних цілей;
- b) розробка бюджету;
- c) оцінка ризиків;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 2. Які етапи включає в себе стратегічне планування?

- a) аналіз, формулювання, виконання;
- b) визначення цілей, стратегій і тактик;
- c) реалізація, оцінка, коригування;
- d) усі відповіді вірні.

Завдання 3. Що означає термін "бюджетування" в контексті страхової організації?

- a) планування доходів та витрат на певний період;
- b) визначення ризиків;
- c) підписання страхових полісів;
- d) розробка маркетингових стратегій.

Завдання 4. Які основні функції планування в страховій організації?

- a) прогнозування, координація, контроль;
- b) реклама, продажі, обслуговування клієнтів;
- c) аналіз ризиків, виплата страхових виплат, адміністрування полісів;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 5. Які основні типи стратегічного планування в страховій сфері?

- a) короткострокове, середньострокове, довгострокове;
- b) фінансове, маркетингове, виробниче;
- c) внутрішнє, зовнішнє, конкурентне;

Завдання 6. Чому важливе розроблення місії та стратегії для страхової компанії?

- a) для залучення клієнтів;
- b) для забезпечення спільних цілей та напрямків діяльності;
- c) для підвищення прибутковості;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 7. Що таке "стратегічне вирішення" у контексті страхової діяльності?

- a) розробка стратегій для зменшення ризиків;
- b) прийняття рішень, які впливають на довгострокові цілі та напрямки розвитку;
- c) аналіз витрат та доходів;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 8. Що включає в себе оперативне планування в страховій організації?

- a) планування на короткий термін, частіше деталізоване;
- b) стратегічне планування;
- c) формулювання місії та стратегії компанії;
- d) усі відповіді неправильні.

Завдання 9. Які інструменти часто використовуються для планування в страховій компанії?

- a) SWOT-аналіз, бюджетування, дослідження ринку;
- b) маркетингові дослідження, фінансовий аналіз, управління персоналом;
- c) кампанії з реклами, опитування клієнтів, знижки на страхові поліси;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 10. Які основні аспекти включає в себе стратегічне планування у страховій компанії?

- a) аналіз внутрішнього середовища, аналіз зовнішнього середовища, визначення стратегічних цілей;
- b) розробка рекламних кампаній, вибір цільових аудиторій, проведення соціальних заходів;
- c) вивчення історії компанії, вибір керівництва, планування витрат;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 11. Які основні фактори зовнішнього середовища можуть впливати на стратегічне планування страхової компанії?

- a) економічні, політичні, технологічні;
- b) історичні, соціальні, моральні;
- c) інтернет-технології, ринкова кон'юнктура, рекламні тенденції;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 12. Які показники важливі для стратегічного планування страхової компанії?

- a) рентабельність, стабільність, ринковий позиціонування;
- b) розмір офісів, кількість працівників, кольорова гама логотипу;
- c) соціальні програми, фінансовий вплив на ринок, лояльність клієнтів;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 13. Які ключові складові фінансового планування страхової компанії?

- a) прогнозування прибутків, визначення витрат, оцінка ризиків;
- b) фінансовий аналіз, бюджетування, оподаткування;
- c) активи, пасиви, страхові резерви;
- d) усі відповіді правильні.

Завдання 14. Які стратегії може використовувати страхова компанія для зменшення ризиків?

- a) розширення асортименту послуг, зниження цін, розширення ринків;

b) введення нових страхових продуктів, диференціація, перерозподіл ризиків;

c) скорочення персоналу, перегляд тарифів, реклама;

d) усі відповіді правильні.

Завдання 15. Які можливості існують для оптимізації витрат у страховій компанії?

a) автоматизація процесів, оптимізація робочого часу, розрахунок резервів;

b) збільшення зарплат, будівництво нових офісів, розширення автопарку;

c) створення нових відділень, придбання дорогих обладнань, організація корпоративних заходів;

d) усі відповіді правильні.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Рольова вправа

Назва гри: "Страховий лабіринт: планування та ризикове управління"

Опис гри: "Страховий Лабіринт" – це рольова гра, яка дозволяє учасникам відігравати ролі працівників страхової компанії. Гравці будуть залучені до різних ситуацій та завдань, пов'язаних із плануванням та управлінням ризиками в страховій організації.

Рольова гра складається з декількох етапів, де кожен може мати власні завдання та виклики для учасників. Гравці будуть працювати в команді, приймаючи стратегічні рішення щодо планування страхових послуг та управління ризиками.

Етапи гри.

Вступ до світу страхування. Гравці отримують інформацію про страховий ринок, його основні принципи та завдання. Кожен гравець отримує роль конкретного працівника страхової компанії (наприклад, агента, андеррайтера, актуарія тощо).

Аналіз ринку. Гравці досліджують потреби клієнтів та конкурентну ситуацію на ринку. Вони мають вирішити, які страхові продукти розвивати або модернізувати, щоб задовольнити потреби клієнтів і залишатися конкурентоспроможними.

Планування та розробка продуктів. Гравці працюють у команді, щоб розробити нові страхові продукти або вдосконалити наявні. Вони повинні враховувати ризики та потреби різних категорій клієнтів.

Управління ризиками. Гравці аналізують потенційні ризики, з якими може зіткнутися їхня страхова компанія, та розробляють стратегії їх управління. Вони вирішують, які заходи безпеки вжити та як мінімізувати втрати у випадку страхового випадку.

Клієнтське обслуговування. Гравці грають ролі агентів, які зустрічаються з клієнтами та консультують їх щодо страхових продуктів. Вони повинні вміло комунікувати з клієнтами та забезпечити їм оптимальний вибір страхових послуг.

Гра закінчується, коли команда зробить оптимальне планування та управління ризиками, щоб досягти успіху на страховому ринку. Вона сприяє розвитку стратегічного мислення, командної роботи та управління складними ситуаціями і навичками які є важливими для фахівців у сфері страхування.

Питання для самоконтролю

1. Які основні цілі планування у страховій організації?
2. Які етапи включає процес планування в страховій сфері?
3. Як впливають зовнішні фактори на планування в страховій організації?
4. Які методи і інструменти використовуються для планування у страховій сфері?
5. Які основні принципи ефективного планування в страховій організації?
6. Які ризики можуть виникнути під час планування у страховій сфері і як їх уникнути або пом'якшити?
7. Як визначається стратегія планування в страховій організації?

8. Які критерії успішності використовуються для оцінки результатів планування в страховій сфері?

9. Як планування впливає на прийняття рішень в страховій організації?

10. Які можливості для оптимізації процесу планування існують у страховій сфері?

Практичне заняття 4. КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Основні питання які необхідно розглянути

Сутність комунікацій і їх роль у системі страхового менеджменту. Комунікаційний процес, його елементи та етапи. Способи комунікацій. Комунікаційні канали і сфери їх використання у страхуванні. Механізм інформування та концептуальна модель системи інформаційного забезпечення страхового менеджменту. Методи і технологія інформаційного забезпечення страхового менеджменту.

Теоретичні відомості

Комунікації у контексті страхового менеджменту є процесом передачі і обміну інформацією між страховиками, страхувальниками, клієнтами та іншими зацікавленими сторонами з метою ефективного управління ризиками, укладанням та виконанням страхових угод, врегулюванням конфліктів і забезпеченням задоволення потреб учасників страхового процесу.

□ Інформаційне забезпечення страхового менеджменту включає в себе збір, аналіз, зберігання та обробку різноманітних даних про страхові ризики, клієнтів, страхові угоди й інші аспекти страхової діяльності з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень, оптимізації страхового портфеля, мінімізації ризиків та забезпечення ефективного функціонування страхового бізнесу.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що включають в себе комунікації в контексті страхового менеджменту?

а) тільки збір інформації;

- b) обмін інформацією між учасниками страхового процесу;
- c) лише укладання страхових угод;
- d) врегулювання конфліктів з клієнтами.

Завдання 2. Яке значення інформаційного забезпечення в страховому менеджменті?

- a) відповідь на звернення клієнтів;
- b) забезпечення надійності страхових угод;
- c) збір, аналіз та обробка даних для прийняття управлінських рішень;
- d) зменшення кількості страхових претензій.

Завдання 3. Яка роль інформаційних технологій в страховому менеджменті?

- a) запобігання шахрайству;
- b) скорочення персоналу;
- c) автоматизація процесів та підвищення ефективності;
- d) реклама страхових продуктів.

Завдання 4. Які цілі інформаційного забезпечення в страховому менеджменті?

- a) максимізація прибутку страхової компанії;
- b) мінімізація ризиків та оптимізація страхового портфеля;
- c) залучення нових клієнтів;
- d) підвищення рівня співробітників.

Завдання 5. Які аспекти включає в себе інформаційне забезпечення страхового менеджменту?

- a) тільки зберігання документів;
- b) збір, аналіз, зберігання та обробка різноманітних даних;
- c) використання тільки паперових носіїв;
- d) відправлення листів клієнтам.

Завдання 6. Які основні принципи безпеки даних в страховому менеджменті?

- a) доступність, відкритість, прозорість;
- b) конфіденційність, цілісність, доступність;
- c) володіння, передача, захист;
- d) індивідуальність, захист, передача.

Завдання 7. Що включає в себе процес інформаційного забезпечення страхового менеджменту?

- a) тільки збір інформації;
- b) збір, аналіз, зберігання та обробка даних;
- c) обмін подарунками з клієнтами;
- d) публікація реклами про компанію.

Завдання 8. Які вимоги до зберігання та обробки інформації в страховому менеджменті?

- a) лише зберігання на паперових носіях;
- b) забезпечення конфіденційності, цілісності та доступності даних;
- c) публічне оприлюднення всієї інформації;
- d) зберігання лише в одному приміщенні.

Завдання 9. Яке значення має комунікація з клієнтами для страхового менеджменту?

- a) тільки для вирішення конфліктів;
- b) підвищення задоволеності клієнтів та залучення нових;
- c) інформування клієнтів про страхові тарифи;
- d) скорочення кількості страхових претензій.

Завдання 10. Які інструменти можуть бути використані для комунікації з клієнтами в страховому менеджменті?

- a) тільки листування поштою;
- b) дзвінки;
- c) інтернет-портали, електронна пошта, мобільні додатки;
- d) візити до дому клієнтів;

Завдання 11. Які можливості надають інформаційні технології для страхового менеджменту?

- a) тільки автоматизація процесів обробки даних;
- b) оптимізація страхових угод;
- c) взаємодія з клієнтами через Інтернет;
- d) лише ведення обліку страхових претензій.

Завдання 12. Які вимоги стосуються до зберігання та обробки інформації в страховому менеджменті?

- a) лише забезпечення конфіденційності;
- b) забезпечення конфіденційності, цілісності та доступності даних;
- c) зберігання тільки на паперових носіях;
- d) публічна доступність всієї інформації.

Завдання 13. Як можна підвищити ефективність комунікації в страховому менеджменті?

- a) лише через підвищення тарифів;
- b) зменшення кількості співробітників;
- c) використання новітніх технологій та покращення процесів;
- d) закриття доступу клієнтів до інформації.

Завдання 14. Яке значення має взаємодія з клієнтами в страховому менеджменті?

- a) тільки для вирішення конфліктів;
- b) підвищення задоволеності клієнтів та залучення нових;
- c) лише для підписання страхових угод;
- d) зменшення кількості страхових претензій.

Завдання 15. Які можливості надає інформаційне забезпечення для управління ризиками в страховому менеджменті?

- a) тільки зменшення кількості страхових угод;
- b) оптимізація страхового портфеля та прийняття обґрунтованих управлінських рішень;
- c) використання тільки паперових носіїв для документів;
- d) введення нових різновидів страхових продуктів;

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Рольова вправа

Назва гри: "Страховий лабіринт: Виявлення та вирішення комунікаційних викликів"

Короткий опис. Учасники в ролі співробітників страхової компанії пройдуть через лабіринт комунікаційних викликів, виконуючи завдання та взаємодіючи з іншими гравцями, щоб навчитися ефективно комунікувати і забезпечувати інформаційне забезпечення в страховому менеджменті.

Хід гри.

Підготовка. Ведучий розділяє учасників на групи по 4–5 осіб. Кожній групі видається картка із завданням, яке вони повинні виконати, а також вказівки про те, як це завдання пов'язане з комунікаційними аспектами страхового менеджменту.

Проходження лабіринту. Групи рухаються по лабіринту, зупиняючись на різних станціях, де зустрічають виклики, пов'язані з комунікацією. Наприклад, на одній станції може бути ситуація, коли треба пояснити клієнту складні аспекти страхування, на іншій – вреголювати конфлікт зі страховиком.

Виконання завдань. Гравці спілкуються між собою та виконують представлені завдання, використовуючи ефективні комунікаційні стратегії та інформаційні ресурси. Вони мають обговорити, як найкраще передати інформацію, вреголювати конфлікт або знайти вихід зі складної ситуації.

Аналіз та обговорення. Після проходження всіх станцій гравці збираються разом для обговорення вражень, викликів, які вони зустріли, та того, що вивчили про важливість ефективної комунікації та інформаційного забезпечення у страховому менеджменті.

Підсумок. Групи поділяються на обговорення найбільш ефективних стратегій комунікації та спільно визначають ключові вивчені уроки зі страхового менеджменту.

Питання для самоконтролю

1. Які основні принципи ефективної комунікації в страховому менеджменті?
2. Які інструменти комунікації використовуються в страховому менеджменті для забезпечення ефективного обміну інформацією?

3. Які перешкоди можуть виникнути в процесі комунікації в страховому менеджменті і як їх можна подолати?
4. Яким чином інформаційне забезпечення допомагає в управлінні ризиками в страховому секторі?
5. Як важливо враховувати особливості аудиторії при розробці комунікаційних стратегій в страховому менеджменті?
6. Які можливості надає сучасна технологія для покращення комунікаційного процесу в страховому секторі?
7. Які методи інформаційного аналізу використовуються в страховому менеджменті для прийняття обґрунтованих рішень?
8. Як важливо забезпечувати конфіденційність і захист персональних даних у комунікаціях страхового менеджменту?

Практичне заняття 5. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В СТРАХОВІЙ СПРАВІ

Основні питання, які необхідно розглянути

Сутність та основні категорії страхового маркетингу. Необхідність та методика проведення маркетингових досліджень у страхуванні. STP-маркетинг. Фактори та критерії сегментації страхового ринку. Маркетингові стратегії охоплення страхового ринку. Зміст, процедура та стратегії позиціонування страхової послуги на ринку. Реклама як ефективний інструмент страхового маркетингу. Канали реалізації страхових послуг.

Теоретичні відомості

□ Маркетингова діяльність у страховій справі – це комплекс стратегічних та тактичних заходів, спрямованих на просування страхових продуктів і послуг на ринку, залучення клієнтів, підтримку наявного клієнтського портфеля, а також на підвищення відомості і репутації страхової компанії.

□ Сегментація ринку – це процес поділу ринку страхових послуг на підгрупи (сегменти) клієнтів за різними критеріями, такими як вік, стать, доходи, потреби в страхуванні тощо. Цей процес дозволяє страховим компаніям краще розуміти свою цільову аудиторію та адаптувати свої пропозиції до конкретних потреб кожного сегменту.

□ Маркетингові дослідження – це збір, аналіз та інтерпретація інформації про ринок страхування, конкурентів, клієнтів та інших факторів, що впливають на діяльність страхової компанії. Ці дослідження допомагають у формулюванні стратегій та прийнятті рішень у маркетинговій діяльності.

□ Брендинг у страхуванні – це процес створення та управління іміджем і репутацією страхової компанії серед клієнтів й на ринку загалом. Брендинг

включає в себе розробку унікального стилю, логотипів, слоганів, а також позиціонування компанії на ринку.

□ Продажі та розподіл – це процес реалізації страхових продуктів та послуг клієнтам через різні канали продажу, такі як агенти, брокери, онлайн-платформи тощо. Ефективний розподіл дозволяє страховим компаніям максимізувати доступність своїх продуктів для цільової аудиторії та підвищити їхню конкурентоспроможність на ринку.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що включає в себе маркетингова діяльність в страховій справі?

- a) лише рекламні кампанії;
- b) аналіз ринку, розробка продуктів, залучення клієнтів та їх обслуговування;
- c) відкриття нових відділень;
- d) ведення бухгалтерського обліку;

Завдання 2. Яка роль аналізу ринку в управлінні маркетинговою діяльністю страхової компанії?

- a) тільки визначення конкурентів;
- b) вивчення потреб ринку, ідентифікація цільової аудиторії та прогнозування трендів;
- c) лише аналіз продажів;
- d) випуск нових страхових полісів.

Завдання 3. Які інструменти маркетингу можна використовувати для залучення клієнтів у страхову компанію?

- a) тільки рекламні банери на вулицях;
- b) реклама в газетах та журналах;
- c) інтернет-маркетинг, соціальні медіа, телефонні дзвінки;
- d) лише розсилання листів клієнтам.

Завдання 4. Що включає в себе розробка страхових продуктів?

- a) лише визначення ціни поліса;
- b) вивчення потреб ринку, визначення характеристик продукту та умов страхування;
- c) виробництво матеріалів для реклами;
- d) лише розробка дизайну полісів.

Завдання 5. Які стратегії маркетингу можна застосовувати для збільшення лояльності клієнтів у страховій компанії?

- a) лише підвищення цін на страхові послуги;
- b) надання знижок клієнтам, програми лояльності, підвищення якості обслуговування;
- c) відмова від угод з клієнтами;
- d) зменшення кількості послуг.

Завдання 6. Які переваги надає використання інтернет-маркетингу для страхової компанії?

- a) тільки можливість створення веб-сайту;
- b) залучення нових клієнтів, зменшення витрат на рекламу, підвищення доступності інформації;
- c) лише розміщення реклами на веб-сайтах;
- d) публікація статей у газетах.

Завдання 7. Які можливості надає соціальні медіа для маркетингу страхової компанії?

- a) тільки спілкування з друзями;
- b) взаємодія з клієнтами, реклама страхових продуктів, створення спільноти;
- c) лише перегляд фотографій;
- d) публікація власних фотографій.

Завдання 8. Які можливості надає реклама для просування страхових продуктів?

- a) тільки залучення нових клієнтів;

b) підвищення обізнаності про страхові продукти, створення іміджу компанії, збільшення продажів;

c) лише зменшення вартості продуктів;

d) залучення лише молодих клієнтів.

Завдання 9. Які можливості надає вивчення конкурентів для маркетингової стратегії страхової компанії?

a) тільки визначення слабких сторін конкурентів;

b) аналіз продажів конкурентів, визначення їхніх переваг та недоліків;

c) лише спостереження за рекламою;

d) публікація негативних відгуків про конкурентів.

Завдання 10. Які аспекти слід враховувати при виборі цільової аудиторії для страхової компанії?

a) тільки вік клієнтів;

b) доходи, потреби, ризики, пріоритети, поведінка;

c) лише географічне розташування;

d) стать клієнтів.

Завдання 11. Які можливості надає створення програм лояльності для страхової компанії?

a) тільки збільшення витрат;

b) залучення нових клієнтів, збереження наявних, підвищення лояльності;

c) лише збільшення ціни на послуги;

d) публікація реклами.

Завдання 12. Які переваги надає використання аналітики даних для маркетингової діяльності страхової компанії?

a) тільки зменшення витрат;

b) відслідковування ефективності кампаній, прогнозування попиту, підвищення точності стратегій;

c) лише розробка нових продуктів;

d) випуск лише паперових полісів.

Завдання 13. Які можливості надає використання соціальних медіа для маркетингу страхової компанії?

- a) тільки спілкування з друзями;
- b) взаємодія з клієнтами, реклама страхових продуктів, створення спільноти;
- c) лише перегляд фотографій;
- d) публікація власних фотографій;

Завдання 14. Як можна підвищити ефективність маркетингових кампаній в страховій компанії?

- a) лише збільшення витрат на рекламу;
- b) використання аналізу даних, залучення нових технологій, вдосконалення стратегій;
- c) зменшення кількості клієнтів;
- d) введення лише великих знижок.

Завдання 15. Які аспекти слід враховувати при розробці маркетингових стратегій для страхової компанії?

- a) лише вартість послуг;
- b) потреби ринку, конкуренти, особливості продуктів, цільова аудиторія;
- c) лише географічне розташування;
- d) стать клієнтів.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Ситуаційні задачі

1. Менеджер з маркетингу страхової компанії повинен:

- Розробити стратегію просування нового виду страхових полісів на ринку.
- Вивчити поведінку конкурентів та визначити можливі ніші для позиціонування продуктів компанії.
- Провести аналіз цільової аудиторії та розробити сегментацію ринку для ефективної рекламної кампанії.

- Оцінити ефективність рекламних каналів та вибрати оптимальні для просування страхових послуг.

2. Стажер у департаменті маркетингу страхової компанії повинен:

- Зібрати та проаналізувати дані про попит на різні види страхових послуг серед різних груп клієнтів.

- Підготувати звіт про результати аналізу та запропонувати стратегічні рекомендації для підвищення конкурентоспроможності компанії.

- Допомогти у вивченні інформації про тренди на ринку страхування та конкурентні стратегії.

3. Маркетинговий аналітик страхової компанії повинен:

- Розробити модель прогнозування попиту на різні види страхових послуг на основі історичних даних та зовнішніх факторів.

- Провести аналіз ефективності рекламних кампаній та зробити рекомендації щодо їх оптимізації.

- Вивчити поведінку клієнтів після придбання страхового полісу та запропонувати стратегії утримання клієнтів.

4. Директор з маркетингу страхової компанії:

-Провести стратегічне планування маркетингових заходів на наступний рік, враховуючи тренди ринку та конкурентну ситуацію.

- Вести переговори з потенційними партнерами та розробити стратегію співпраці з ними для просування продуктів компанії.

- Організувати маркетингову команду та забезпечити її ефективну роботу для досягнення поставлених цілей.

Питання для самоконтролю

1. Які стратегії маркетингу можуть бути застосовані в страховій справі для залучення нових клієнтів?

2. Як визначити цільову аудиторію для страхових продуктів і послуг?

3. Які канали комунікації найбільш ефективні для просування страхових продуктів?

4. Які метрики використовуються для вимірювання ефективності маркетингових кампаній в страховій справі?
5. Як можна використати технології для покращення маркетингу в страховій справі?
6. Як персонал страхової компанії може вплинути на маркетингові зусилля?
7. Які основні тренди в маркетингу впливають на страхову справу сьогодні?
8. Які можливості та виклики виникають у маркетингу страхових продуктів в онлайн-середовищі?
9. Які стратегії розвитку бренду можуть допомогти страховій компанії збільшити свою репутацію та конкурентоспроможність?
10. Які методи можуть бути використані для виявлення потреб клієнтів у страхових продуктах і вирішення їхніх проблем через маркетинг?

Практичне заняття 6. УПРАВЛІННЯ ВІДБОРОМ РИЗИКІВ НА СТРАХУВАННЯ

Основні питання, які необхідно розглянути

Поняття ризику. Класифікація ризиків. Ризик-менеджмент. Ризики, пов'язані зі страховою діяльністю. Ризики, не пов'язані зі страховою діяльністю. Ознаки ризиків, що можуть бути прийняті на страхування. Організація відбору ризиків на страхування. Управління даним бізнес-процесом із метою формування та забезпечення збалансованості страхового портфеля. Етапи відбору ризиків. Тарифікація. Побудова тарифікаційної системи. Страховий тариф як ціна за страхову послугу. Структура тарифу. Основні методологічні підходи при здійсненні актуарних розрахунків. Тарифна політика, її цілі та принципи. Андеррайтинг. Методи оцінки ризику.

Теоретичні відомості

□ Управління ризиками – це процес ідентифікації, аналізу, оцінки, контролю та мінімізації ризиків, що можуть виникнути у сфері страхування. Цей процес спрямований на зменшення негативних впливів на фінансові результати страхових компаній.

□ Відбір ризиків – це процес визначення ступеня прийняття ризику, який страхова компанія готова взяти на себе. Він включає аналіз характеристик ризикових об'єктів, оцінку можливих втрат та визначення страхового тарифу або умов страхування.

□ Страхові ризики – це потенційні події або обставини, які можуть спричинити збитки або збитковість для страхової компанії або страхувальників. Вони можуть включати природні катастрофи, нещасні випадки, втрати в результаті крадіжок, пожежі тощо.

□ Страховий тариф – це вартість страхового полісу, яка розраховується на основі оцінки ризиків, пов'язаних з конкретним об'єктом страхування. Цей тариф включає у себе витрати на виплати страхових відшкодувань, адміністративні витрати та прибутковий рівень страхової компанії.

□ Страховий контракт – це письмова угода між страховиком і страхувальником, що встановлює умови страхування, включаючи обсяг покриття, термін дії, вартість страхового полісу та інші важливі умови.

□ Актуарна оцінка ризиків – це процес визначення фінансових наслідків ризиків для страхової компанії на основі математичних моделей та статистичних даних. Актуари використовують ці оцінки для розрахунку вартості страхових полісів і забезпечення фінансової стійкості компанії.

□ Страховий резерв – це фінансовий резерв, який страхова компанія утримує для покриття майбутніх страхових виплат. Цей резерв використовується для забезпечення фінансової стійкості компанії та виплати страхових відшкодувань в разі необхідності.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що означає термін "управління ризиками" у контексті страхування?

a) процес ідентифікації, оцінки та керування ризиками, пов'язаними зі страховими діяльностями;

b) виплата страхового відшкодування в разі страхового випадку;

c) процес продажу страхових полісів;

Завдання 2. Що таке "страховий ризик"?

a) шанс на виникнення страхового випадку;

b) страхова премія, яку сплачує страхувальник;

c) страхова виплата, яку отримує страхувальник у разі страхового випадку.

Завдання 3. Що включає в себе процес управління ризиками на страхування?

a) ідентифікація, оцінка, керування та мінімізація ризиків, пов'язаних зі страхуванням;

b) продаж страхових полісів;

c) виплата страхового відшкодування.

Завдання 4. Що означає термін "ідентифікація ризиків" у контексті страхування?

a) визначення конкретних загроз та небезпек, які можуть вплинути на страхові портфелі;

b) вибір страхових продуктів для клієнтів;

c) визначення суми страхової премії.

Завдання 5. Які фактори можуть впливати на величину страхового ризику?

a) характеристики страховика;

b) поведінка страхувальника, стан страхового об'єкта, ринкові умови тощо;

c) погода в місці проживання страхувальника.

Завдання 6. Яка стратегія управління ризиками називається "перенесенням ризику"?

a) передача частини або всього страхового ризику страховикові через укладення страхових угод;

b) вирішення ризиків без залучення страховиків;

c) відмова від покриття певних ризиків.

Завдання 7. Що означає термін "мінімізація ризиків" у контексті страхування?

a) здійснення заходів для зменшення ймовірності виникнення страхових подій або їхніх наслідків;

b) зменшення кількості страхових продуктів у портфелі страховика;

c) перевірка документів страхувальника.

Завдання 8. Що означає термін "управління ризиками на страхування"?

a) процес вибору оптимальних страхових продуктів;

b) систематична оцінка та контроль ризиків, що можуть впливати на страхові компанії;

с) маркетингова стратегія страхової компанії.

Завдання 9. Що таке "ризик" у контексті страхування?

- а) ймовірність страхового випадку;
- б) потенційна загроза, яка може призвести до збитків або втрати для страхувальника чи страховика;
- с) сума грошей, яку страхувальник сплачує за страховий поліс.

Завдання 10. Яка роль відбору ризиків в процесі страхування?

- а) визначення суми страхового відшкодування;
- б) відбір клієнтів для укладення страхових угод;
- с) оцінка й управління страховими ризиками, які приймається страховиком.

Завдання 11. Які фактори враховуються при відборі ризиків на страхування?

- а) соціальний статус клієнта;
- б) поведінка клієнта та історія страхових випадків;
- с) відомості про сімейний стан клієнта.

Завдання 12. Що означає термін "підписка" у страхуванні?

- а) підписання страхового поліса;
- б) процес оцінки ризиків та прийняття рішення про страхування страховиком;
- с) оплата страхової премії.

Завдання 13. Які методи відбору ризиків застосовуються страховими компаніями?

- а) аналіз неосновних факторів;
- б) експертна оцінка клієнтів;
- с) математичні моделі та статистичні дослідження.

Завдання 14. Що таке "страховий ризик"?

- а) ймовірність виникнення страхового випадку;
- б) випадок, який може призвести до страхового відшкодування;

с) сума грошей, яку клієнт сплачує за страховий поліс.

Завдання 15. Що означає термін "страховий акт" у контексті управління ризиками на страхування?

- а) договір між страхувальником і страховиком;
- б) документ, що фіксує деталі страхового випадку;
- с) правила та умови страхової угоди.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Ситуаційні задачі

1. Роль директора страхової компанії:

Ви бере участь у на засіданні з відділом ризик-менеджменту. Завдання – розглянути інформацію щодо останніх тенденцій у сфері страхування, виявити ключові ризики, які можуть вплинути на прибуток компанії та розробити стратегії їх мінімізації.

2. Роль аналітика ризиків.

Завдання – проаналізувати статистичні дані та інші джерела інформації для виявлення потенційних ризиків для страхової компанії. Ви повинні зробити прогнози щодо можливих збитків внаслідок цих ризиків та розробити рекомендації щодо їх управління.

2. Роль агента з продажу страхових полісів.

Ви спілкуєтеся з клієнтами, які шукають страхування для своєї компанії. Ваше завдання – визначити потреби клієнта, оцінити ризики, з якими вони зіштовхуються, та запропонувати їм оптимальні страхові поліси, які покривають їх потреби та мінімізують ризики.

3. Роль експерта з ризик-менеджменту:

Завдання – провести аудит поточних процесів управління ризиками в страховій компанії. Ви повинні ідентифікувати слабкі місця та запропонувати стратегії для їх покращення, щоб забезпечити ефективне управління ризиками.

Питання для самоконтролю

1. Які основні принципи управління ризиками в страхуванні?
2. Як визначаються потенційні ризики для страхової компанії?
3. Які інструменти використовуються для аналізу та оцінки ризиків у страхуванні?
4. Які стратегії можуть бути використані для управління ризиками на страхування?
5. Як визначається рівень прийнятної ризикованості для страхової компанії?
6. Які основні критерії відбору ризиків на страхування?
7. Яким чином впливає відбір ризиків на формування страхових тарифів?
8. Які можливості існують для зменшення ризиків у страхуванні через вибірний підхід до прийняття ризиків?
9. Які можливості для страхових компаній існують для розвитку інноваційних методів управління ризиками?

Практичне заняття 7. УРЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВИХ ПРЕТЕНЗІЙ

Основні питання які необхідно розглянути

Сутність та механізм урегулювання страхових претензій. Процес урегулювання збитків. Інститут аварійного комісара в системі експертних оцінок причин і наслідків страхових подій. Урегулювання збитків в особовому страхуванні. Урегулювання збитків в майновому страхуванні. Урегулювання збитків в страхуванні відповідальності.

Теоретичні відомості

Урегулювання страхових претензій – це процес вирішення страхових випадків і виплати компенсацій страховиком страхувальнику відповідно до умов укладеної страхової угоди. Для здійснення урегулювання страхових претензій необхідно розуміти кілька ключових термінів і понять:

Страховий випадок – нещасна подія, яка передбачена умовами страхової угоди і є підставою для виплати страхового відшкодування.

Страховий відшкодування – сума грошей, яку страховик зобов'язаний виплатити страхувальнику в разі настання страхового випадку.

Страхова претензія – заява страхувальника до страховика про виникнення страхового випадку і про здійснення виплати страхового відшкодування.

Регулярний (урегульований) страховий випадок – випадок, щодо якого страхова виплата вже була здійснена страховиком.

Нерегулярний (неурегульований) страховий випадок – випадок, щодо якого ще не відбулася виплата страхового відшкодування або відшкодування було відмовлено.

Експертиза – оцінка страхового випадку стороннім фахівцем (страховою компанією, незалежним експертом), що проводиться для встановлення

обставин, визначення збитків та розв'язання питання про можливість виплати страхового відшкодування.

□ Страховий акт (протокол) – документ, у якому фіксуються деталі страхового випадку, обставини, свідки, збитки та інші важливі дані для процесу урегулювання страхової претензії.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що таке страховий випадок?

- a) наслідок страхового ризику, передбачений умовами страхової угоди;
- b) первинний документ для отримання страхової виплати;
- c) договір між страхувальником і страховиком.

Завдання 2. Що включає в себе страхове відшкодування?

- a) премії, сплачені страхувальником;
- b) сума грошей, яку страховик виплачує страхувальнику в разі страхового випадку;
- c) вартість страхового поліса.

Завдання 3. Що означає термін "експертиза" у контексті страхового урегулювання?

- a) оцінка страхового випадку стороннім фахівцем для визначення можливості виплати відшкодування;
- b) перевірка правдивості документів, поданих страхувальником;
- c) визначення страхового випадку страховиком;

Завдання 4. Що таке страхова претензія?

- a) заява страхувальника до страховика про виникнення страхового випадку;
- b) вимога страхувальника отримати відшкодування в межах страхової угоди;
- c) скарга на роботу страхової компанії.

Завдання 5. Як можна класифікувати страхові випадки за ступенем їх урегулювання?

- a) завчасно урегульовані та незавчасно урегульовані;
- b) прості та складні;
- c) потенційні та активні.

Завдання 6. Що означає термін "страховий акт"?

- a) юридичний документ, що фіксує деталі страхового випадку;
- b) договір між страхувальником і страховиком;
- c) документ, що підтверджує сплату страхової премії.

Завдання 7. Що таке регулярний страховий випадок?

- a) випадок, щодо якого ще не відбулася виплата страхового відшкодування;
- b) випадок, який відбувся згідно з умовами страхової угоди і вже був урегульований страховиком;
- c) випадок, щодо якого відмовлено у виплаті страхового відшкодування.

Завдання 8. Що означає термін "нерегулярний страховий випадок"?

- a) випадок, щодо якого ще не відбулася виплата страхового відшкодування;
- b) випадок, який відбувся згідно з умовами страхової угоди і вже був урегульований страховиком;
- c) випадок, щодо якого відмовлено у виплаті страхового відшкодування.

Завдання 9. Що означає термін "резерв для страхових зобов'язань"?

- a) сума грошей, яку страховик відкладає для майбутніх страхових випадків;
- b) сума грошей, яку страховик виплачує страхувальнику у разі страхового випадку;
- c) планована сума витрат на рекламу страхових продуктів.

Завдання 10. Що таке "виняток" у страховій угоді?

- a) страховий випадок, який не підлягає страховій виплаті;
- b) додатковий вид покриття страхового поліса;

с) сума, яка залишається за страхувальником після виплати страхового відшкодування.

Завдання 11. Що включає в себе процес страхового урегулювання?

- а) визначення страхового випадку, експертиза, виплата відшкодування;
- б) перегляд страхової премії, виплата страхової премії, зміна умов страхової угоди;
- с) оформлення страхового поліса, розрахунок коефіцієнта страхового ризику, визначення суми відшкодування.

Завдання 12. Яка роль експертизи у страховому урегулюванні?

- а) визначення можливості виплати відшкодування;
- б) оцінка вартості страхового поліса;
- с) перевірка документів страхувальника.

Завдання 13. Що таке "прямий розрахунок" у страхуванні?

- а) виплата страхового відшкодування безпосередньо страхувальнику;
- б) перерахунок страхової премії після страхового випадку;
- с) розрахунок вартості страхового поліса.

Завдання 14. Які основні дії страховика при урегулюванні страхових претензій?

- а) визначення страхового випадку, експертиза, виплата відшкодування;
- б) відмова у виплаті, відкладення виплати, виплата відшкодування;
- с) оцінка страхової премії, зміна умов страхової угоди, контроль страхових ризиків.

Завдання 15. Що таке "застрахована сума"?

- а) максимальна сума виплати страховика за один страховий випадок;
- б) сума страхової премії, яку сплачує страхувальник;
- с) сума грошей, яку страхувальник отримує від страховика.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Ситуаційні задачі

1. Співробітник страхової компанії та клієнт.

Розігрування ситуації, де клієнт подає претензію щодо неприйняттого обслуговування після страхового випадку.

Співробітник страхової компанії повинен емпатично вислухати проблему клієнта, пояснити йому процес урегулювання претензій та пропонувати можливі шляхи вирішення.

2. Агент страхової компанії та потенційний клієнт.

Розігрування ситуації, де агент має переконати потенційного клієнта у важливості страхових полісів та можливості урегулювання претензій у майбутньому.

Агент повинен продемонструвати розуміння потреб клієнта та знання продуктів компанії для запропонування найкращого рішення.

3. Експерт з урегулювання страхових претензій та страхова компанія.

Спільне розглядання випадку, де потрібно прийняти рішення про виплату страхового відшкодування.

Експерт та представники страхової компанії повинні аргументовано обговорити всі аспекти ситуації, включаючи докази, полісні умови та законодавство, для досягнення справедливого й обґрунтованого рішення.

4. Адвокат та страхова компанія.

Розгляд випадку, де клієнт звертається до адвоката через незадовільне урегулювання страхової претензії.

Адвокат повинен представити інтереси свого клієнта, аргументуючи його права та домагаючись справедливого рішення від страхової компанії.

5. Медіатор і сторони конфлікту.

Проведення медіації у випадку конфлікту між страховою компанією та клієнтом щодо урегулювання страхової претензії.

Медіатор повинен допомогти сторонам знайти компромісне рішення, яке враховує інтереси обох сторін і забезпечує мирне врегулювання ситуації.

Питання для самоконтролю

1. Які основні етапи процесу урегулювання страхових претензій?
2. Які види страхових претензій можуть виникнути?
3. Які основні причини виникнення страхових претензій?
4. Які можливі наслідки врегулювання страхових претензій для страховика та застрахованого?
5. Як можна підвищити ефективність процесу урегулювання страхових претензій?
6. Які основні принципи та норми регулюють урегулювання страхових претензій?
7. Які процедури встановлені для подання страхових претензій?
8. Як відбувається оцінка збитків у процесі урегулювання страхових претензій?
9. Які можливі шляхи врегулювання конфліктів під час урегулювання страхових претензій?
10. Які права та обов'язки страховика та застрахованого під час урегулювання страхових претензій?

Практичне заняття 8. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВИКА

Основні питання, які необхідно розглянути

Види грошових потоків страховика. Доходи та витрати страхових організацій. Принципи управління грошовими потоками страхової компанії. Завдання та моделі управління грошовими потоками страхової організації.

Теоретичні відомості

□ Управління грошовими потоками страховика – це процес планування, контролю та оптимізації руху грошових коштів в межах страхової компанії. Цей процес включає у себе управління витратами, інвестиціями, збором премій, розрахунками зі страховиками та клієнтами, а також забезпеченням фінансової стабільності і ліквідності страхового підприємства. В основі цього процесу лежить максимізація доходів страховика та мінімізація ризиків, пов'язаних з управлінням грошовими потоками.

□ Максимізація доходів страховика – це стратегічний підхід до управління страховою компанією з метою збільшення прибутку або доходу. Цей підхід включає у себе розробку продуктів страхування, ціноутворення, управління ризиками, маркетинг та інші дії, які спрямовані на збільшення обсягу продажів і прибутковості страхової компанії.

□ Грошові потоки страховика – це потоки грошових коштів, які виникають внаслідок його діяльності на ринку страхування. Ці потоки можуть бути пов'язані як зі страховими виплатами, які страховик здійснює своїм клієнтам в разі настання страхового випадку, так і зі страховими внесками (преміями), які страховик отримує від своїх клієнтів за надані страхові послуги.

Грошові потоки страховика включають у себе такі складові:

□ Страхові внески (премії). Це грошові суми, які страховик отримує від своїх клієнтів у вигляді платежів за укладення страхових контрактів.

□ Виплати за страховими випадками. Це грошові суми, які страховик сплачує своїм клієнтам у разі настання страхового випадку, на який був укладений страховий контракт.

□ Інвестиційні доходи. Страховики також можуть отримувати грошові потоки від інвестування зібраних премій у фінансові інструменти, такі як акції, облігації, нерухомість тощо. Ці доходи можуть бути використані для покриття витрат на виплати за страховими випадками або як додатковий прибуток для страховика.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що означає термін "грошові потоки" у контексті страхової діяльності?

- a) потоки грошей від страхувальників до страховиків та від страховиків до страхувальників;
- b) фінансові витрати страховика на рекламу та маркетинг;
- c) загальний прибуток страхової компанії за певний період часу.

Завдання 2. Яка роль управління грошовими потоками у діяльності страхової компанії?

- a) забезпечення стійкості фінансового стану, оптимізація витрат та максимізація прибутку;
- b) зниження вартості страхових полісів для збільшення числа клієнтів;
- c) організація внутрішнього обліку страхових випадків.

Завдання 3. Які складові включаються до грошових потоків страхової компанії?

- a) виплати страхового відшкодування, страхові премії, інвестиційний дохід, витрати на управління;
- b) заробітна плата працівників, оплата оренди, витрати на рекламу;

с) прибуток від інвестицій, споживчі витрати, податки.

Завдання 4. Які стратегії може використовувати страхова компанія для управління грошовими потоками?

а) оптимізація портфеля страхових полісів, інвестування коштів, вдосконалення процесів управління ризиками;

б) підвищення страхових премій для всіх клієнтів, зниження рівня страхового покриття;

с) відмова від інвестицій для мінімізації ризику.

Завдання 5. Що означає термін "притік грошей" у контексті грошових потоків страхової компанії?

а) витрати на виплати страхових відшкодувань перевищують прибуток від страхових премій;

б) збільшення обсягу інвестиційної діяльності страхової компанії;

с) посилення контролю за страховими ризиками для зменшення збитків.

Завдання 6. Які фактори впливають на грошові потоки страхової компанії?

а) рівень страхових відшкодувань, кількість нових страхових полісів, прибуток від інвестицій;

б) тільки рівень страхових премій;

с) витрати на офісні приміщення.

Завдання 7. Яка роль інвестиційного доходу у грошових потоках страхової компанії?

а) інвестиційний дохід може допомогти збалансувати витрати та доходи страхової компанії;

б) інвестиційний дохід є основним джерелом фінансування витрат на рекламу;

с) інвестиційний дохід має незначний вплив на грошові потоки страхової компанії.

Завдання 8. Які інструменти можуть використовуватися для оптимізації грошових потоків страхової компанії?

a) реінвестування прибутку, видача нових страхових полісів, оптимізація портфеля інвестицій;

b) збільшення страхових відшкодувань, зниження рівня страхових премій;

c) відмова від інвестицій та покращення процесів управління ризиками.

Завдання 9. Що означає термін "притік грошей" у контексті грошових потоків страхової компанії?

a) витрати на виплати страхових відшкодувань перевищують прибуток від страхових премій;

b) збільшення обсягу інвестиційної діяльності страхової компанії;

c) посилення контролю за страховими ризиками для зменшення збитків.

Завдання 10. Як грошові потоки можуть бути використані для забезпечення стійкості страхової компанії?

a) забезпечення достатнього рівня ліквідності, вдосконалення процесів управління ризиками, розумне інвестування;

b) збільшення обсягу страхових відшкодувань, зниження рівня страхових премій;

c) посилення маркетингових заходів для приваблення нових клієнтів.

Завдання 11. Які можливі наслідки неконтрольованих грошових потоків для страхової компанії?

a) недостатність коштів для виплати страхових відшкодувань, фінансові проблеми, можливий банкрут;

b) збільшення прибутку та покращення фінансового стану;

c) збільшення капіталізації страхової компанії.

Завдання 12. Що включає в себе стратегія оптимізації грошових потоків страхової компанії?

a) раціоналізація витрат, підвищення страхових премій, зменшення обсягу інвестицій;

b) максимізація прибутку, збільшення числа страхових відшкодувань, підвищення ризику;

с) збалансоване керування витратами, оптимізація страхових продуктів, ефективне управління інвестиціями.

Завдання 13. Що означає термін "готівковий потік" у контексті управління грошовими потоками страхової компанії?

- а) серія грошових транзакцій, які стосуються оплати за страхові послуги;
- б) потік грошей, які надходять на рахунок страхової компанії від страхових виплат;
- с) сума грошей, яка реально перебуває в розпорядженні страхової компанії.

Завдання 14. Що означає термін "грошовий потік від інвестицій" у контексті управління грошовими потоками страхової компанії?

- а) потік грошей, що отримується від страхових виплат;
- б) потік грошей, що надходить від інвестиційних діяльностей страхової компанії;
- с) витрати страхової компанії на покращення своєї інфраструктури.

Завдання 15. Які можливі наслідки неконтрольованих грошових потоків для страхової компанії?

- а) Недостатність коштів для виплати страхових відшкодувань, фінансові проблеми, можливий банкрут.
- б) Збільшення прибутку та покращення фінансового стану.
- с) Збільшення капіталізації страхової компанії.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Ситуаційні задачі

Задача 1. Оптимізація інвестиційного портфеля. Ви – фінансовий аналітик страхової компанії, яка має значні фінансові ресурси. Ваше завдання – оптимізувати інвестиційний портфель страховика з метою максимізації доходу при мінімізації ризику. Врахуйте різноманітні інвестиційні інструменти, такі як акції, облігації, нерухомість та інші.

Задача 2. Управління ліквідністю. Страхова компанія повинна забезпечити достатню ліквідність для виплат клієнтам в разі страхового випадку. Вам потрібно розробити стратегію управління грошовими потоками, щоб забезпечити ефективну роботу з платежами та одночасно максимізувати дохід від інвестицій.

Задача 3. Мінімізація кредитного ризику. Однією з ключових проблем управління грошовими потоками є кредитний ризик – ризик невиконання боржниками своїх зобов'язань. Вам потрібно розробити стратегії мінімізації цього ризику шляхом аналізу кредитоспроможності потенційних контрагентів та розробки політик кредитування.

Задача 4: Оптимізація управління ризиками валютних коливань. Якщо страхова компанія працює на міжнародному ринку або здійснює операції в різних валютах, вона піддається ризику валютних коливань. Ваше завдання – розробити стратегії управління цим ризиком для зменшення впливу коливань валютних курсів на фінансові показники компанії.

Задача 5: Аналіз ефективності фінансових інструментів. Ви – аналітик, який відповідає за оцінку різних фінансових інструментів, які страхова компанія може використовувати для управління грошовими потоками. Вам потрібно провести докладний аналіз різних інструментів і рекомендувати ті, які найбільш підходять для конкретних потреб і цілей компанії.

Питання для самоконтролю

1. Які стратегії можна використовувати для ефективного управління грошовими потоками у страховій компанії?
2. Які ключові фактори впливають на грошові потоки в страховій сфері?
3. Які інструменти фінансового аналізу використовуються для моніторингу грошових потоків у страховій діяльності?
4. Як важливо враховувати ризики та коливання на ринку при плануванні управління грошовими потоками страхової компанії?

5. Як впливають зовнішні чинники, такі як законодавство чи економічні умови, на управління грошовими потоками страховика?
6. Які можливості для оптимізації грошових потоків існують у страховій сфері?
7. Які ризики пов'язані з неефективним управлінням грошовими потоками у страховій компанії?
8. Як впливає диверсифікація портфеля продуктів на грошові потоки страхової компанії?
9. Які стратегії ліквідності можна використовувати для забезпечення стабільних грошових потоків у страховій сфері?
10. Які ключові метрики використовуються для оцінки ефективності управління грошовими потоками у страховій компанії?

Практичне заняття 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ НАДІЙНІСТЮ СТРАХОВИКА

Основні питання які необхідно розглянути

Порядок визначення рівня фінансової надійності страховиків. Умови забезпечення платоспроможності страховиків. Страхові резерви: види, порядок формування і використання. Механізм формування резервів зі страхування життя. Розміщення страхових резервів зі страхування життя. Механізм формування, облік та напрями розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя. Організація антикризового управління фінансовою стійкістю страховика.

Теоретичні відомості

□ Фінансова надійність страховика – це його здатність виконувати фінансові зобов'язання перед страхувальниками вчасно та в повному обсязі без зазначених порушень чи недоліків у їхній фінансовій діяльності.

□ Управління ризиками – це система стратегій, процедур та контрольних механізмів, спрямованих на ідентифікацію, оцінку, управління і мінімізацію фінансових ризиків, що виникають у діяльності страховика.

□ Фінансовий аналіз – це процес збору, аналізу й інтерпретації фінансової інформації страховика з метою оцінки його фінансового стану, ефективності та прибутковості.

□ Капіталовкладення – це інвестиції страховика у різноманітні активи з метою забезпечення прибутковості та фінансової стійкості, які можуть включати цінні папери, нерухомість, акції й інші фінансові інструменти.

□ Стрес-тестування – це аналіз фінансової стійкості страховика шляхом моделювання та оцінки впливу різних негативних сценаріїв на його фінансову діяльність, зокрема на виплати страхових відшкодувань і капіталовкладення.

□ Ліквідність – це здатність страховика мати достатні ресурси для виконання своїх фінансових зобов'язань у випадку непередбачених обставин або зростання попиту на виплати страхового відшкодування.

□ оліверність – це здатність страховика мати достатній рівень капіталу та резервів для покриття всіх фінансових зобов'язань перед страхувальниками в майбутньому.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що означає термін "фінансова надійність" у контексті страхової діяльності?

a) здатність страховика виконувати свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками;

b) сума коштів, яку страховик має на банківських рахунках;

c) рівень прибутку, який отримує страхова компанія від своєї діяльності;

Завдання 2. Які показники використовуються для оцінки фінансової надійності страховика?

a) страховий резерв, рейтинги кредитоспроможності, рентабельність;

b) розмір балансу страховика, кількість клієнтів, сума страхових виплат;

c) страхові премії, вартість акцій страхової компанії, кількість філій.

Завдання 3. Що включає в себе стратегія оптимізації грошових потоків страхової компанії?

a) раціоналізація витрат, підвищення страхових премій, зменшення обсягу інвестицій;

b) максимізація прибутку, збільшення числа страхових відшкодувань, підвищення ризику;

c) збалансоване керування витратами, оптимізація страхових продуктів, ефективне управління інвестиціями.

Завдання 4. Які фактори можуть впливати на фінансову надійність страховика?

а) економічна кон'юнктура, кількість укладених страхових угод, рівень витрат на маркетинг;

б) рівень страхових премій, кількість страхових випадків, вартість інвестиційного портфеля;

с) кольорова гамма логотипу страхової компанії, марка автомобілів у флоті компанії, музичний смак керівника.

Завдання 5. Які інструменти можуть бути використані для підвищення фінансової надійності страховика?

а) дивідендні виплати акціонерам, збільшення розміру страхових премій, зниження страхових виплат;

б) розширення географії діяльності, розробка нових страхових продуктів, оптимізація внутрішніх процесів;

с) зміна фірмового кольору, оновлення логотипу, розширення філійної мережі.

Завдання 6. Що включає в себе концепція "стратегічне управління фінансовою надійністю" страховика?

а) визначення довгострокових цілей, розробка планів дій та контроль за їх виконанням з метою забезпечення стійкості фінансового стану;

б) використання технологій для автоматизації робочих процесів в страховій компанії;

с) застосування стратегій маркетингу для залучення нових клієнтів.

Завдання 7. Які показники використовуються для оцінки страхового резерву?

а) кількість страхових випадків, кількість страхових премій, чиста премія;

б) забезпеченість страхового резерву, рентабельність, обсяг інвестицій;

с) рівень виплат страхового відшкодування, страховий досвід, дивіденди.

Завдання 8. Що включає в себе поняття "страховий резерв"?

а) сума коштів, яку страховик збирає від страхувальників;

b) фінансові ресурси, які страховик зберігає для виплати майбутніх страхових відшкодувань;

c) сума прибутку, яку страхова компанія отримує від інвестиційних операцій.

Завдання 9. Які стратегії можуть бути використані для збільшення страхового резерву?

a) проведення аудиту страхових випадків, збільшення рівня страхових премій, відмова від інвестицій;

b) використання резервних фондів для інвестицій, розширення мережі філій, реорганізація бухгалтерського обліку;

c) запровадження стратегій ризик-менеджменту, збільшення кількості страхових випадків, реінвестування прибутку.

Завдання 10. Яким чином інвестиції можуть впливати на фінансову надійність страхової компанії?

a) збільшення ризику фінансових збитків, зниження ліквідності, вплив на рентабельність;

b) зниження кількості страхових випадків, підвищення рівня страхових премій, зменшення страхового резерву;

c) підвищення прибутку від інвестицій, збільшення ліквідності, покращення рейтингу кредитоспроможності.

Завдання 11. Що включає в себе поняття "рейтинг кредитоспроможності" страховика?

a) оцінку фінансової стійкості та здатності страховика виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками;

b) число клієнтів страховика;

c) довжина часу, протягом якого страхова компанія існує на ринку.

Завдання 12. Які можливі наслідки низької фінансової надійності для страхової компанії?

a) втрата довіри клієнтів, фінансові проблеми, можливий банкрут;

b) збільшення прибутку та поліпшення фінансового стану;

с) збільшення капіталізації страхової компанії.

Завдання 13. Що означає поняття "фінансова надійність страховика"?

- a) здатність страховика виплачувати страхові виплати без перебоїв;
- b) величина страхових внесків, зібраних страховиком;
- с) кількість страхових випадків, зафіксованих у звітному періоді.
- d) чисельність клієнтів, які мають страхові поліси у страховика.

Завдання 14. Які показники використовуються для оцінки фінансової надійності страховика?

- a) кількість виплачених страхових виплат;
- b) коефіцієнт покриття забезпеченості коштами;
- с) рівень прибутку страховика;
- d) ринковий рейтинг компанії

Завдання 15. Що означає "рейтинг фінансової стійкості" страховика?

- a) оцінка фінансової діяльності страховика відповідно до міжнародних стандартів;
- b) визначення кількості клієнтів, які задоволені послугами страховика;
- с) встановлення рівня страхових внесків на ринку;
- d) оцінка фінансової стійкості страховика за результатами аудиту.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Ситуаційні задачі

1. Роль аудитора

Завдання. Представник страхової компанії виступає в ролі аудитора, який проводить аудит фінансових даних. Він повинен перевірити, чи дотримуються стандарти фінансового моніторингу, чи виявляються можливі ризики та чи здійснюється вчасне повідомлення про них. Завдання включає у себе:

- Аналіз фінансових звітів страхової компанії.
- Виявлення можливих аномалій або недоречностей у фінансових даних.
- Перевірка дотримання внутрішніх процедур з фінансового контролю.

- Складання звіту з результатами аудиту та рекомендацій для вдосконалення процесів фінансового моніторингу.

2. Роль аналітика ризиків.

Завдання. Учасник гри виступає в ролі аналітика ризиків, який відповідає за ідентифікацію та оцінку фінансових ризиків для страхової компанії.

Завдання включає у себе:

- Аналіз статистичних даних щодо збитків, виплат та інших фінансових параметрів.
- Визначення потенційних ризикових ситуацій, таких як недостатність резервів або неправильна оцінка ризиків.
- Розробка стратегій мінімізації ризиків та заходів з управління ризиками.

3. Роль керівника фінансового відділу.

Завдання. Учасник виступає у ролі керівника фінансового відділу страхової компанії і повинен приймати стратегічні рішення щодо фінансового моніторингу. Завдання включає в себе:

- Розробку політики фінансового моніторингу та внутрішніх процедур.
- Планування бюджету на фінансовий моніторинг та контроль витрат.
- Управління командою фахівців з фінансів та встановлення чітких цілей та завдань.
- Розв'язання невідкладних фінансових питань та прийняття стратегічних рішень для забезпечення стабільності страхової компанії.

Питання для самоконтролю

1. Які основні цілі фінансового моніторингу в страхових організаціях?
2. Які фактори можуть впливати на фінансову стабільність страхової компанії?
3. Які інструменти використовуються для виявлення фінансових ризиків у страховому секторі?
4. Що таке "аналіз фінансової звітності" і як він допомагає в контролі за фінансовою діяльністю страхової компанії?

5. Які законодавчі вимоги щодо фінансового моніторингу існують для страхових організацій?
6. Які ключові показники слід враховувати під час фінансового аналізу страхової компанії?
7. Які ризики пов'язані з недостатнім фінансовим моніторингом у страховому секторі?
8. Як страхові компанії реагують на виявлені фінансові ризики?
9. Які переваги має використання автоматизованих систем для фінансового моніторингу в страховому бізнесі?
10. Які стратегії можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового моніторингу в страховому секторі?

Практичне заняття 10. ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Основні питання, які необхідно розглянути

Сутність, рівні та суб'єкти системи фінансового моніторингу. Повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу у сфері страхування (перестраховування). Фінансові операції страхової організації, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу. Правила та програми внутрішнього фінансового моніторингу страхової компанії. Управління ризиками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму та порядок виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у страхуванні (перестраховуванні).

Теоретичні відомості

□ Фінансовий моніторинг – це процес, спрямований на систематичне спостереження, аналіз та оцінку фінансової діяльності підприємства з метою виявлення можливих ризиків і виявлення незвичайних або підозрілих операцій, які можуть бути пов'язані зі злочинними діями, такими як відмивання грошей або фінансування тероризму.

□ Страхова організація – це компанія, яка надає послуги страхування шляхом укладення договорів страхування та збирання страхових внесків від клієнтів з метою виплати страхового відшкодування у разі настання певних подій, передбачених умовами договору.

□ Відмивання грошей – це процес приховування походження грошей, отриманих у результаті злочинної діяльності, шляхом їхнього втручання у легальні фінансові операції.

□ Фінансування тероризму – це надання фінансової підтримки організаціям або особам, які втілюють терористичні цілі, з метою здійснення або підтримки терористичних актів.

□ Страховий внесок – це плата, яку страхувальник здійснює страховій компанії за укладений договір страхування з метою отримання страхової виплати в майбутньому у разі настання зазначених умов.

□ Ризиковані клієнти – це клієнти, які відзначаються певним рівнем ризику, пов'язаного з можливістю здійснення ними фінансових операцій, які можуть мати підозрілий або незаконний характер.

□ Внутрішній контроль – це система заходів та процедур, розроблених і впроваджених в організації з метою забезпечення ефективного управління ризиками, зокрема виявлення та запобігання відмиванню грошей та фінансуванню тероризму.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Що означає термін "фінансовий моніторинг" у контексті страхових організацій?

а) систематичне відстеження фінансових операцій для виявлення та запобігання можливому використанню страхової компанії для відмивання коштів;

б) перевірка фінансового стану страхової компанії щомісяця;

с) рекламна кампанія для просування фінансових послуг страхової компанії;

Завдання 2. Які основні етапи фінансового моніторингу в страхових організаціях?

а) виділення та заблокування фінансових потоків, звітність;

б) виявлення, аналіз, звітність;

с) розробка стратегії, імплементація, оцінка.

Завдання 3. Які є основні фактори, які можуть вказувати на потенційні ризики в фінансових операціях страхової компанії?

- a) велика кількість клієнтів, велика кількість виплат;
- b) розбіжності у даних, великі транзакції, незвичайні патерни поведінки;
- c) зростання прибутку компанії.

Завдання 4. Що робити в разі виявлення підозрілих фінансових операцій у страховій компанії?

- a) ігнорувати їх, оскільки це може нашкодити репутації компанії;
- b) звітувати відповідним органам та провести детальне розслідування;
- c) виділити ці кошти на благодійність.

Завдання 5. Які інструменти можуть використовувати страхові організації для проведення фінансового моніторингу?

- a) абакуси;
- b) спеціалізовані програмні рішення для аналізу фінансових даних;
- c) звичайні електронні таблиці.

Завдання 6. Які органи можуть бути відповідальними за нагляд за фінансовим моніторингом страхових організацій?

- a) центральний банк, фінансова поліція;
- b) міністерство культури;
- c) міністерство освіти.

Завдання 7. Чому важливо використовувати технології штучного інтелекту в фінансовому моніторингу страхових організацій?

- a) технології штучного інтелекту не мають значення в цій сфері;
- b) дозволяють автоматизувати процес виявлення підозрілих операцій та зменшують людський фактор помилок;
- c) це дорого і неефективно.

Завдання 8. Які заходи можуть бути вжиті для поліпшення фінансового моніторингу у страхових організаціях?

- a) підвищення кваліфікації співробітників, впровадження нових технологій, посилення співпраці з регуляторами;

b) зменшення чисельності персоналу, відмова від використання комп'ютерів, збільшення витрат на рекламу;

c) проведення вечірок для співробітників.

Завдання 9. Що таке "клієнтська ідентифікація" у фінансовому моніторингу страхових компаній?

a) процес залучення нових клієнтів до страхової компанії;

b) визначення особи клієнта, його статусу та ризиків, пов'язаних з ним;

c) перевірка кредитної історії клієнта.

Завдання 10. Які основні цілі фінансового моніторингу в страхових організаціях?

a) збільшення прибутку компанії;

b) запобігання відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та іншим злочинним діям, забезпечення виконання законодавства;

c) зниження рейтингу компанії.

Завдання 11. Що включає в себе процес аналізу фінансових операцій у страховій компанії?

a) оцінку фінансової діяльності конкурентів;

b) виявлення та оцінку ризиків, пов'язаних з фінансовими операціями;

c) планування вечірок для співробітників.

Завдання 12. Які наслідки можуть виникнути у випадку недостатнього фінансового моніторингу в страховій компанії?

a) збільшення рейтингу компанії;

b) ризик втрати ліцензії, штрафи, погіршення репутації, фінансові втрати;

c) зростання прибутку компанії.

Завдання 13. Які організації зазвичай мають право проводити фінансовий моніторинг у страхових компаніях?

a) всі організації мають право;

b) спеціалізовані фінансові установи, регулятори;

c) тільки внутрішні аудиторські служби компанії.

Завдання 14. Як можна класифікувати типи фінансових ризиків, пов'язаних з діяльністю страхових компаній?

- a) тільки кредитні ризики;
- b) ризики ліквідності, кредитні ризики, ризики ринку, ризики операцій;
- c) тільки ризики ринку.

Завдання 15. Які законодавчі акти зазвичай регулюють фінансовий моніторинг у страхових компаніях?

- a) закони про охорону навколишнього середовища;
- b) фінансові кодекси, антимонопольне законодавство, закони про боротьбу з відмиванням коштів;
- c) закони про туризм.

Задачі і вправи для аудиторної і домашньої роботи

Ситуаційні задачі

1. Керівник страхової компанії:

Запланувати та керувати процесом фінансового моніторингу в організації.

Визначити стратегії і методи виявлення фінансових ризиків.

Організувати команду для проведення аналізу фінансових операцій та виявлення підозрілих транзакцій.

2. Фахівець зі збору та аналізу даних.

Зібрати інформацію про фінансові операції зі всіх відділень та підрозділів страхової компанії.

Проаналізувати дані щодо виявлення нетипових або підозрілих транзакцій.

Підготувати звіти та рекомендації щодо подальших дій.

3. Юрист зі спеціалізацією в фінансовому праві:

Оцінити відповідність фінансових операцій з вимогами законодавства про боротьбу з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму.

Надати консультації з питань правової відповідальності за порушення фінансового моніторингу.

4. Клієнтський менеджер.

Забезпечити відповідність клієнтів стандартам фінансового моніторингу при укладенні страхових угод.

Виявити клієнтів, які потенційно здійснюють підозрілі фінансові операції і зв'язатися з ними.

5. Аудитор внутрішнього контролю.

Перевірити ефективність систем внутрішнього контролю і процедур фінансового моніторингу.

Розробити рекомендації щодо вдосконалення системи контролю та запобігання відмиванню грошей.

Питання для самоконтролю

1. Які фінансові інструменти використовуються для моніторингу в страхових організаціях?

2. Які ключові показники ефективності фінансового моніторингу в страхових компаніях?

3. Які ризики пов'язані з фінансовим моніторингом у страхових організаціях і як їх можна уникнути?

4. Як визначити ефективність системи фінансового моніторингу в страховій компанії?

5. Які інструменти і методи використовуються для виявлення фінансових аномалій і шахрайства в страхових організаціях?

6. Які процеси включаються у фінансовий моніторинг в страхових компаніях?

7. Які можливості для автоматизації фінансового моніторингу існують у страхових організаціях?

8. Які основні критерії оцінки ризику в рамках фінансового моніторингу в страховій діяльності?

9. Які виклики можуть виникнути при впровадженні системи фінансового моніторингу в страховій компанії і я

ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

теми № тесту	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	b	a	d	b	b	a	a	a	a	a
2	c	c	d	c	b	a	b	a	a	b
3	d	c	a	c	c	a	a	a	c	b
4	a	b	a	b	b	a	a	a	b	b
5	a	c	a	b	b	b	a	a	b	b
6	d	c	b	b	b	a	a	a	a	a
7	a	c	b	b	b	a	b	a	b	b
8	a	c	a	b	b	b	a	a	b	a
9	c	b	a	b	b	b	a	a	a	b
10	a	a	a	c	b	c	a	a	c	b
11	a	c	a	c	b	b	a	a	a	b
12	b	c	a	b	b	b	a	c	a	b
13	a	c	a	c	b	c	a	c	a	b
14	d	c	b	b	b	b	a	b	b	b
15	c	c	a	b	b	b	a	a	d	b

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

- 1.Базилевич В.Д. Страхування: практикум. К. : Знання, 2011. 607 с.
- 2.Баранов А.Л. Фінанси страхових організацій. Практикум : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2012. 215 с.
- 3.Власюк С. А. Страховий менеджмент в умовах глобалізаційних процесів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. №7. С. 207–212
- 4.Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування : навчальний посібник. Львів : Магнолія, 2018. 323 с.
- 5.Клапків М. С. Страхування фінансових ризиків : монографія. Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш. 2002. 570 с.
- 6.Кравченко В.О. Основи менеджменту : навч. посібник. Одеса: Атлант, 2012. 211 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/.../Kravchenko/MANAGEMENT/.pdf>.
- 7.Куцик П. О. Страховий менеджмент : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 243 с.
- 8.Кравченко В.О. Менеджмент : навч. посібник. Одеса: Атлант, 2013. 165 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/485/.pdf>.
- 9.Ткаченко Н. В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика : монографія. Черкаси : ЧЦНТІ, 2009. 570 с.
- 10.Плиса В.Й. Страховий менеджмент : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 378 с.
- 11.Плиса В.Й. Страхування : підручник. Друге видання, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с.

Додаткова література:

- 12.Конституція України. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/>.
- 13.Кримінільний кодекс України. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/>.
- 14.Закон України „Про страхування”. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.
- 15.Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14/>
- 16.Закон України „Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму”. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/249-15/>.
- 17.Закон України „Про страхування”. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.

18. Закон України „Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму”. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/249-15/>.

19. Закону України „Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення”. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>.

20. Закон України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”. [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/>.

21. Лойко В.В., Боева М.Ю. Управління фінансовими ризиками страхової компанії. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2019. №2(4). С.21–29.

22. Кужелєв М.О., Житар М.О. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах динамічного зовнішнього середовища. *Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 29(1). С. 287 – 294.

23. Сосновська О.О. Сучасні тенденції діджиталізації страхового бізнесу. *Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України* : зб. матеріалів Міжнар. наук.практ. онлайн конф. (м. Ірпінь, 26 березня 2021 р.) / Університет ДФС України. 2021. С.144–146.

24. Ткаченко К. Інструменти страхового менеджменту та напрями їх удосконалення. *Економічний аналіз*. 2021. №3 Том 31. С. 97-104.

25. Нечипоренко А. В. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: теоретичний аспект. *Ефективна економіка*. 2021. № 7.

26. Klein Chris. Looking for a Premium. *Reinsurance Credit Risk and Bo. Default Rates*. London: Benfield Industry Analysis and Research. 2004. P.16- 20.

27. Kuzheliev M.O., Sokyрко O.S. Insurance services market development: international experience and Ukrainian realia. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 9. С. 365–371.

28. Williams C.A. Principles of risk Management and insurance. T.2. Mavlem, Pensylvania, USA, 1998, P.172.

Інформаційні інтернет-ресурси

1. Верховна Рада України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерстві фінансів України. Режим доступу: <https://www.mof.gov.ua/uk>
3. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Національний банк України. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Internet world stats. Режим доступу: <https://internetworldstats.com/>
7. LIGA:ZAKON Режим доступу: <https://ligazakon.net/>
8. Ліга страхових організацій України (ЛСОУ). Режим доступу: <http://uainsur.com>

Електронне навчально-методичне видання

Любов Квасній, Оксана Солтисік

СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Редактор

Ірина Невмержицька

Технічний редактор

Ірина Артимко

Здано до набору 14.05.2024 р. Формат 60x90/16. Гарнітура Times. Ум. друк.
арк. 4.85 Зам. 70.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка.
(Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5140 від
01.07.2016 р.). 82100, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24, к. 31.